

Studieforbund

Oslo, 22. oktober 2024

Høring vedtektsendringer og Vofos regioner

Vofo gjennomfører nå en høring der vi ønsker deres tilbakemeldinger på forslag til vedtektsendringer og regionenes rolle.

Vedtektsendringer

Styret ønsker tilbakemelding på to forslag til vedtektsendringer: Forslag om endring i §2-1: Årsmøte, punkt 6 og §2-2: Valgkomité.

§2-1: Årsmøte Stemmevekt

Styret ønsker tilbakemelding fra studieforbundene om stemmevekt på Vofos årsmøte. I dag fordeles 40 % av stemmene likt mellom studieforbundene og 60 % etter rapporterte studietimer til Statistisk sentralbyrå. Dagens praksis innebærer at hvert studieforbund får én stemme som vektet ulikt ved avstemninger.

Ved årsmøtet i 2024 så stemmevektfordelingen slik ut:

Studieforbund	Timer 2023	Stemmevekt
Studieforbundet AOF Norge	32 979	4,96 %
Studieforbundet Funkis	143 122	10,40 %
Idrettens Studieforbund	40 747	5,35 %
Kristelig Studieforbund	137 692	10,14 %
Musikkens Studieforbund	300 309	18,17 %
Studieforbundet natur og miljø	77 620	7,17 %
Studieforbundet kultur og tradisjon	216 944	14,05 %
Studieforbundet livslang læring	183 222	12,39 %
Studieforbundet Solidaritet	48 927	5,75 %
Samisk Studieforbund	3 222	3,49 %
Senterpartiets Studieforbund	16 620	4,15 %
Venstres Studieforbund	13 035	3,98 %

Med denne modellen kan det være vanskelig for deltakerne på årsmøtet å forstå hvilke konstellasjoner som utgjør et flertall i en sak. I tillegg påvirkes stemmevektfordelingen ulikt dersom et studieforbund ikke møter eller må forlate årsmøtet underveis.

Vofos organisasjonsutvalg anbefalte i 2020 at organisasjonen gjør endringer i stemmevektmodellen. Utvalget mente at hvert studieforbund bør ha én stemme og kunne møte med inntil tre representanter med tale- og forslagsrett på årsmøtet. Formålet med endringen er å sikre at Vofo representerer bredden av studieforbundene og å ta høyde for en utvikling hvor forskjellige rammevilkår fører til store forskjeller mellom studieforbundene i antall kurstimer.

Organisasjonsutvalget begrunner forslaget slik:

Etter å ha gjennomgått dagens stemmevekting på representantskapsmøte i henhold til vedtektene, anbefaler organisasjonsutvalget å endre dagens stemmevekting. Organisasjonsutvalgets erkjenner at det er store forskjeller på studieforbundenes størrelse både i forhold til timeantall og deltakere.

Endringer og forskjellige rammevilkår vil kunne føre til store forskjeller i antall kurstimer mellom studieforbundene uavhengig av studieforbundenes virksomhet. Organisasjonsutvalget mener derfor at kurstimer som grunnlag for stemmevekting bør endres.

Organisasjonsutvalget mener at det er viktig at Vofo representerer bredden av studieforbundene og at det mest demokratiske vil være å gi hvert studieforbund én stemme.

(Utdrag fra organisasjonsutvalgets sluttrapport, 2020)

Styret mener det kan være behov for å forenkle dagens stemmevektfordeling, og vurderer å fremme forslaget fra organisasjonsutvalget som innebærer én lik stemme til hvert studieforbund.

En annen variant som styret vurderer, er en trappetrinnmodell basert på siste års rapporterte studietimer:

- 1 stemme til studieforbund med mindre enn 40 000 timer
- 2 stemmer til studieforbund med minst 40 000 timer
- 3 stemmer til studieforbund med minst 150 000 timer

Styret ønsker tilbakemeldinger på forslagene som fremmes. Styret ber særlig om medlemmenes syn på hvordan forslagene kan bidra til å styrke eller svekke studieforbundenes engasjement og deltakelse på årsmøtet i Vofo.

I tillegg ønsker styret konkret tilbakemelding på om fordelingen med én lik stemme til hvert studieforbund oppleves som rimelig, eller om forslaget til trappetrinnmodell oppleves som en mer rettferdig måte å fordele makten på.

Forslag om endring i §2-2: Valgkomité (departementstilhørighet)

Styret ønsker tilbakemelding fra studieforbundene på kravet om at studieforbund fra begge departementsområder skal være representert i valgkomiteen.

Vedtektenes §2-2: Valgkomite inneholder i dag et kravet om at studieforbund fra begge departementsområder skal være representert i valgkomiteen. En tilsvarende bestemmelse i §4-1 om styresammensetning ble fjernet på årsmøtet i 2023. Vofo har på nåværende tidspunkt kun ett medlem som er godkjent av Kunnskapsdepartementet.

Er det ønskelig å fjerne kravet om departementstilhørighet i §2-2: Valgkomité?

Regionenes rolle

Styret ønsker tilbakemeldinger på Vofos regionale virksomhet og hvilke funksjoner vi bør prioritere i fylkene fremover. Styret mener at det er nødvendig å gjøre endringer og sender derfor saken på høring.

Vofos regionale apparat gir en viktig forståelse av studieforbundenes lokale aktiviteter og behov, og skaper nettverk med politikere, fylkeskommuner og andre aktører. Det regionale arbeidet er godt posisjonert for å påvirke fylkeskommunale tilskudd og andre rammevilkår som tilgang til

undervisningslokaler. Den regionale tilstedeværelsen styrker også Vofos samfunnsoppdrag ved å sikre bred nasjonal representasjon og skaper møteplasser for studieforbundenes regionale ledd og medlemsorganisasjoner på tvers av frivilligheten.

Administrasjonen i fylkene

Siden 2020 har Vofo ansatt egne regionrådgivere som følger opp den daglige virksomheten i fylkene. De åtte regionrådgiverne i Vofo er i hovedsak bosatt og har arbeidssted i et av fylkene de følger opp. I tillegg til at dette er praktisk med tanke på å arrangere eller delta på fysiske møter og arrangementer i fylket, gir det administrasjonen god innsikt i lokale forhold og problemstillinger.

Regionrådgiverne er godt plassert for å etablere og vedlikeholde Vofos politiske nettverk i fylkene. Dette gir mange positive ringvirkninger, både direkte i politikken på fylkesnivå, men også på nasjonalt nivå ved at partienes fylkesledd påvirker den nasjonale politikken og fordi dyktige politikere i fylkene fort kan havne på Stortinget og i regjeringen.

Flere av regionrådgiverne har en kombinasjon av regionale og nasjonale oppgaver, og samtlige rådgivere bidrar inn i Vofos arbeid. Dette har resultert i at vi har kunnet rekruttere og beholde svært dyktige medarbeidere i rådgiverstillinger som dekker flere deler av landet.

Fylkesutvalgene

Fylkesutvalgene er Vofos fylkesledd, som dannes av studieforbund med regional forankring i det enkelte fylket og drives etter § 5-1 i Vofos vedtekter. Studieforbundene velger eller peker selv ut sine representanter, og fylkesutvalgene velger sin egen leder og nestleder som samarbeider med administrasjonen om virksomheten i fylket.

Alle fylkesutvalgene har følgende oppgaver: vedta regionalt budsjett og handlingsplan og dele ut Voksenopplæringsprisen. Fem fylkesutvalg fordeler fylkeskommunale tilskudd til studieforbundene. Seks fylkesutvalg har avtaler om samarbeid med fylkeskommunen.

Det er svært ulikt hvordan fylkesutvalgene fungerer, hvor mange studieforbund som deltar og hvilke oppgaver utvalgene får eller tar på seg. I noen fylker har det ikke vært mulig å etablere fylkesutvalg, mens i andre fylker er utvalgene svært aktive. Det er ikke nødvendigvis noen sammenheng mellom hvor aktive fylkesutvalgene er, og hvor mye ressurser de har til rådighet.

Siden 2023 har representanter i fylkesutvalgene fått en godtgjøring for å delta på fylkesutvalgsmøter og dekket legitimerede kostnader. Leder og nestleder får i tillegg et honorar for arbeidet de gjør.

Fylkestilskudd

Målet med den regionale satsningen i 2020 var å øke de regionale tilskuddene til Vofo slik at minst halvparten av kostnadene til Vofos aktivitet på fylkesnivå ble finansiert av fylkeskommunene. Vi har lyktes med dette i noen fylker, mens tilskuddet i mange fylker har stått stille eller blitt kuttet i perioden.

Totalt sett har Vofo hatt en betydelig reduksjon i fylkeskommunale driftstilskudd siden 2020. Driftstilskuddet er redusert med 30 %, fra 3,3 mill. kroner i 2020 til 2,3 mill. kroner i 2024. I den samme perioden er det fylkeskommunale tilskuddet til studieforbund redusert med 8 %, fra 10,2 mill. kroner i 2020 til 9,3 mill. kroner i 2024.

Lavere tilskudd og manglende prisjustering har ført til en utvikling hvor Vofo bruker en større andel av statstilskuddet til virksomheten i fylkene. I 2024 bruker vi ca. 4 mill. kroner fra statstilskuddet til å finansiere den regionale virksomheten, som tilsvarer 40 % av tildelingen fra statstilskuddet. I 2020 var andelen til regional virksomhet 30 %.

Til tross for innsats for å sikre økte midler, er situasjonen fremdeles utfordrende og signalene fra flere fylker er at de må prioritere lovpålagte oppgaver. Dette påvirker muligheten til å opprettholde virksomheten på dagens nivå i flere fylker, som vil gå på bekostning av Vofos fellestjenester og kapasiteten til å ivareta nasjonale interessepolitiske oppgaver.

Oversikt over tilskudd i 2020 og 2024

Fylke	Tilskudd til Vofo		Tilskudd til studieforbund		Merknader
	(2020)	(2024)	(2020)	(2024)	
Østfold	500 000	520 000	4 600 000	4 903 000	4,145 mill. er TRT
Akershus	550 000	0	720 000	790 000	
Buskerud	250 000	0	965 400	0	
Oslo	0	0	0	0	
Innlandet	485 000	525 000	485 000	525 000	
Vestfold	0	0	0	0	
Telemark	0	0	0	0	
Agder	45 000	0	0	0	
Rogaland	0	0	725 000	875 000	
Vestland	234 000	320 850	400 000	400 000	
Møre og Romsdal	322 000	368 446	837 200	957 960	
Trøndelag	250 000	250 000	600 000	600 000	
Nordland	400 000	400 000	0	0	
Troms	0	0	114 000	0	
Finnmark	309 400	0	743 000	700 000	
Sum	3 345 400	2 345 080	10 189 600	9 395 208	
Nedgang		961 104		794 392	

Tabellen viser tildelt fylkestilskudd til Vofo og studieforbundene i 2020 og 2024, fordelt på fylker.

Alternative måter å organisere den regionale virksomheten

Styret vurderer ulike scenarier for hvordan Vofo sin regionale virksomhet kan organiseres og følges opp i fremtiden. Det er nødvendig å redusere ressursbruken i fylkene, blant annet ved å samordne arbeid på tvers av flere fylker og prioritere hvilke funksjoner og oppgaver Vofo skal ivareta.

Styret vurderer bl.a. i hvilken grad det er gunstig å ha operative fylkesutvalg i alle fylker, om det bør gjøres større endringer i organiseringen av administrative oppgaver og om Vofo skal ha fylkesledd i det hele tatt. Styret har vurdert flere muligheter:

- Effektivisere oppfølging av fylkesutvalg, med redusert ressursbruk i fylker uten tilskudd, mens andre fylker får mer administrativ støtte.
- Avvikle regional tilstedeværelse i fylker uten driftstilskudd
- Reversere regionprosessen, der fylkesutvalg får ansvaret for drift og finansiering.
- Samarbeide med andre regionale aktører om å ivareta studieforbundenes interesser regionalt.
- Avvikle det regionale apparatet og vurdere om ressursene kan brukes bedre andre steder.

For å sikre at organisasjonen gjør riktige prioriteringer i tråd med medlemmenes behov, ber styret om tilbakemeldinger på hvilke funksjoner som er verdifulle for studieforbundene sin aktivitet i fylkene:

Aktiviteter på fylkesnivå

Hvilke gevinster får studieforbundet ved å delta på Vofo sine egne aktiviteter for frivillige, ansatte og tillitsvalgte på fylkesnivå? F.eks. bidrar aktivitetene til å styrke kursaktiviteten, samarbeidet, kompetansen eller engasjementet til frivillige, ansatte og tillitsvalgte i fylket? Hvilken verdi har det for studieforbundet at Vofo har lokalt ansatte og faste kontaktpersoner i fylkene? Hvilke tjenester kan Vofo bidra med som vil styrke studieforbundets arbeid i fylkene?

Demokratisk forankring

Hvilke gevinster får studieforbundet ved å være med å bestemme planene for Vofos arbeid i hvert fylke? F.eks. styrker dette den politiske kompetansen og bevisstheten til deres tillitsvalgte? I hvilken grad har studieforbundet ulike behov i hvert enkelt fylke, som Vofo må tilpasse virksomheten etter?

Politiske rammebetingelser

Hvilke fylkeskommunale rammebetingelser er spesielt verdifulle for studieforbundet? Hva bør være Vofos viktigste prioritering regionalt?

Høringsfrist: 06.12.2024

Høringssvar sendes til: Vofo@vofo.no

Med hilsen

Voksenopplæringsforbundet